

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การวางโครงสร้างทางการเมืองการปกครองและการจัดให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ สามารถอยู่ร่วมกันภายใต้กฎหมายที่ทุกคนยอมรับเพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม โดยหลักการแล้วรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นจากประชาชน ตามหลักของอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน และตามแนวความคิดของรุสโซนักปรัชญาที่มีชื่อเสียงถือว่ารัฐธรรมนูญเป็นสัญญาประชาคม (The Social Contract) ระหว่างรัฐกับประชาชน ผู้ที่มอบรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชน ย่อมต้องมีข้อสัญญาผูกมัดและมีเจตนารมณ์ร่วมกันแล้วว่าจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตามหลักการที่ถือว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด (Supremacy of The Constitution) ของประเทศ เมื่อมาพิจารณารัฐธรรมนูญในประเทศไทยแล้วได้มีการยกเลิกและจัดขึ้นใหม่มาแล้วรวมทั้งสิ้น ๑๘ ฉบับ การยกเลิกรัฐธรรมนูญในแต่ละครั้ง ปัญหาของการบังคับใช้รัฐธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประเทศไทยเท่านั้น แต่เจตนารมณ์ที่แท้จริงที่ต้องการให้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นนั้นก็มาจากการที่ผู้มีอำนาจทางการเมืองในขณะนั้น และผู้ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องทางการเมืองเห็นว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มของตนอีกแล้ว และต้องการที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์ให้แก่พรรคพวกของตนเท่านั้น ทำให้ผิดไปจากเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญต้องการ คือ เมื่อรัฐธรรมนูญมีปัญหาที่จะต้องมีการแก้ไขเพื่อคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญไม่ใช่เพื่อประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลใดกลุ่มหนึ่งแต่อย่างใด

เมื่อรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศแต่ก็มีหลักการที่สามารถมีการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงได้ หากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับนั้นมีปัญหาในการบังคับใช้และมีสภาพที่ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศหรือสังคมการเมืองที่เป็นอยู่ในขณะบังคับใช้ก็เป็นการสมควรที่จะต้องมีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามกลไกที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นการธำรงไว้ซึ่งความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญที่จะต้องมีการแก้ไข

ยากกว่ากฎหมายธรรมดา และมีแนวทางในการบริหารประเทศไปตามครรลองของรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้เป็นพื้นฐานต่อไป รัฐธรรมนูญของประเทศไทยเป็นรัฐธรรมนูญแบบลายลักษณ์อักษร โดยหลักทั่วไปแล้วรัฐธรรมนูญแบบลายลักษณ์อักษรนี้จะมีการกำหนดให้วิธีการและกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญทำได้ยากกว่ากฎหมายธรรมดา เช่น ในประเทศเสรีประชาธิปไตยอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีเงื่อนไขที่กำหนดให้การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะต้องได้รับการให้สัตยาบันจากมลรัฐต่างๆ เห็นพร้อมกันจึงจะทำการแก้ไขได้เช่นนี้จะเป็นการดำรงไว้ซึ่งหลักของความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญได้เป็นอย่างดีที่สุด แต่เมื่อกลับมาดูรัฐธรรมนูญของประเทศไทยแล้วได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมากมายหลายครั้ง และในแต่ละครั้งก็ไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามขอบเขตที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้แต่ท้ายที่สุดย่อมจบลงด้วยการกระทำรัฐประหารแทบทุกฉบับ และมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นใช้กันอยู่อย่างนี้เสมอมา ต่างจากรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญอย่างถาวรและมีการแก้ไขน้อยครั้ง ซึ่งในระยะ ๒๐ ปีแรก หลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้นได้มีการแก้ไข ๑๒ ครั้ง แต่การแก้ไขเหล่านั้นล้วนแต่ช่วยให้รัฐธรรมนูญมีความสมบูรณ์ขึ้น โดยหลักการสำคัญที่เป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยมิได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใดในการแก้ไขเพิ่มเติมก็จะแก้ไขเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก และได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยการออกเสียงประชามติ แสดงให้เห็นว่าประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญในด้านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รัฐธรรมนูญของประเทศไทยได้มีการบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบันนับเป็นเวลากว่า ๒๐๐ ปีมาแล้ว ในกรณีเช่นนี้แสดงให้เห็นได้ว่าหลักการที่แท้จริงของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงนั้น เกิดขึ้นเพราะความจำเป็นบางประการที่จะต้องปรับปรุงบทบัญญัติให้ทันสมัยขึ้นแต่มิได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตย ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญก็จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาคือการแก้ไขปรับปรุงโดยมิได้มีการยกเลิกแล้วร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาแทน ทำให้การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประเทศเสรีประชาธิปไตยเหล่านั้นเป็นไปตามกระบวนการประชาธิปไตยอันแท้จริงโดยมิใช่แก้ไขด้วยวิธีการยึดอำนาจหรือทำการปฏิวัติ

การจัดทำรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีการปฏิรูประบบการเมืองเป็นแนวทางที่เคยมีผู้เสนอให้นำมาใช้ตั้งแต่ครั้งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

เป็นต้นมาและเรื่อยมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ๒๕๕๐ ได้มีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะของการปฏิรูปการเมืองรวมอยู่ด้วย ในขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้กำลังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ว่าสมควรที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญทั้งฉบับหรือไม่และเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแล้วจะต้องแก้ไขในเรื่องใดและองค์กรผู้ที่มาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญควรเป็นองค์กรใด พร้อมด้วยเนื้อหาหรือมาตราที่จะต้องแก้ไชนั้นมีปัญหายุ่งยากอยู่ในขณะที่มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญจริงหรือไม่ ทั้งนี้ฝ่ายที่เสนอให้มีการแก้ไขมาตราต่าง ๆ นั้นยังมีความเห็นของหลายฝ่ายว่าเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น

ในกรณีเช่นนี้รัฐธรรมนูญที่ผ่านมานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมที่มีลักษณะของการสืบทอดอำนาจของผู้ที่ริเริ่มในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเท่านั้น โดยวิธีการทำรัฐประหารในเวลาต่อมา เป็นอย่างนี้มาตั้งแต่ที่มีรัฐธรรมนูญในการบังคับใช้ในประเทศไทยฉบับแรก คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ สำหรับเจตนารมณ์ของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้นโดยหลักการทั่วไปของความต้องการให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแล้วต้องการที่จะให้มีการพัฒนารัฐธรรมนูญให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ และสามารถคลี่คลายปัญหาของประเทศในขณะนั้นได้ เมื่อรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่มีปัญหาในการบังคับใช้และมีสภาพที่ไม่เหมาะสมกับสภาพทางสังคมแล้วจึงสมควรจัดให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้โดยหลักการนี้เป็นหลักการทั่วไปที่ประเทศเสรีประชาธิปไตยได้นำมาใช้เมื่อต้องการที่จะพัฒนารัฐธรรมนูญให้มีความเหมาะสมกับประเทศในขณะนั้น แต่สำหรับประเทศไทยแล้วการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญล้วนแล้วแต่มีเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งสิ้นรวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญฉบับนั้น ๆ ได้กำหนดไว้ เช่น ในกรณีของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๗๕ ที่ต้องการจะยึดบทเฉพาะกาลออกไปอีกเพื่อจุดประสงค์สำหรับการยึดอายุของสมาชิกสภาผู้แทนออกไป หรือกรณีของการอ้างความชอบธรรมของอำนาจในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาใช้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และหนีไม่พ้นที่นักการเมืองที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วยทุกครั้ง ทำให้ผลที่ตามมานั้นความต้องการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญก็เป็นเพียงข้ออ้างของผู้ที่เสียผลประโยชน์ทางการเมืองเท่านั้น

ปัญหาของการยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประเทศไทยมาจากนักการเมืองที่มีอิทธิพลทางการเมือง รวมทั้งนักธุรกิจที่มีผลประโยชน์ทางการเมืองรวมอยู่ด้วย การแก้ไข

เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเทศไทยแต่ละฉบับผลสุดท้ายไม่ได้เป็นไปตามขั้นตอนของรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้ แต่จบลงด้วยการปฏิวัติรัฐประหาร แม้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญบางฉบับจะกระทำได้อย่างสำเร็จแต่บางฉบับก็ไม่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมอย่างสำเร็จไปได้ โดยที่ผลสุดท้ายไม่ได้มีความมุ่งหมายให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญและไม่ได้มีเป้าหมายให้เป็นการพัฒนารัฐธรรมนูญแต่อย่างใด แต่ประเด็นของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้นส่วนใหญ่จะมีเหตุผลทางการเมืองมากกว่าเหตุผลทางหลักการ

สำหรับประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลากว่า ๗๐ ปีแล้ว ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรมาแล้วทั้งสิ้น ๑๘ ฉบับโดยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นฉบับที่ ๑๘ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ถือได้ว่าประเทศไทยมีการใช้รัฐธรรมนูญมากมายหลายฉบับ เป็นที่น่าพิจารณาว่าเพราะเหตุใดรัฐธรรมนูญของประเทศไทยจึงไม่มีความมั่นคงและถาวร รัฐธรรมนูญที่ได้มีการยกร่างขึ้นแต่ละฉบับล้วนมาจากการปฏิวัติรัฐประหารเกือบทั้งสิ้น โดยการล้มล้างฉบับเดิมและประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตลอดมา ทำให้การเมืองของประเทศไทยไม่มีการพัฒนาและไม่มีเสถียรภาพอีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพอย่างแท้จริงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพไว้แล้วก็ตามแต่ก็ไม่ได้รับประโยชน์หรือการนำมาใช้ได้จริงแต่อย่างใด ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแต่ละครั้งจะเป็นเครื่องมือในการเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มอำนาจของตนเพื่อแสวงหาประโยชน์จากกลไกของรัฐที่บกพร่อง เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การปฏิวัติรัฐประหาร

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้บังคับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก่อกำเนิดมาจากการปฏิวัติรัฐประหารของคณะปฏิรูปการปกครองเพื่อประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ทำการล้มล้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับมากว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน และมาตั้งวันนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็มีการถกเถียงกันว่าสมควรได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ นอกจากนี้เงื่อนไขของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังเป็นประเด็นให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันในหลายกลุ่มบุคคลที่เป็นทั้งนักวิชาการ นักการเมือง รวมถึงกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพราะเห็นว่าเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการช่วยเหลือบุคคลคนใดคนหนึ่ง

หรือกลุ่มบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น จึงเกิดเป็นปัญหาระดับชาติขึ้นและมีการประท้วง ก่อเหตุวุ่นวายขึ้นจนถึงปัจจุบัน จากเหตุผลของความต้องการที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตได้ว่าเหตุผลของการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นส่วนใหญ่จะมีประเด็น และมีเงื่อนไขมาจากความขัดแย้งทางการเมืองของนักการเมืองก่อนเสมอ และนำไปสู่ความขัดแย้งที่เห็นว่ารัฐธรรมนูญมีความบกพร่องจะต้องแก้ไขอย่างรีบด่วน แต่เหตุผลที่แท้จริงแล้วเป็นเพียงการลดความกดดันทางการเมืองและการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองในกลุ่มตนเองเท่านั้น โดยเนื้อหาที่ปรากฏออกมาสำหรับการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นไม่ได้คำนึงถึงหลักความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของประชาชนเลย แต่เป็นการสืบทอดอำนาจของกลุ่มทางการเมืองเสียมากกว่า หากประเทศไทยยอมรับในหลักการของรัฐธรรมนูญและยอมรับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้วการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญย่อมกระทำได้ตามหลักการที่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองได้ และแก้ไขเพื่อให้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติ และเพื่อแก้ปัญหาของข้อบกพร่องที่เกิดจากการใช้รัฐธรรมนูญ และมีการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบเพื่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ย่อมเป็นสิ่งที่ดี ที่จะทำให้มีการพัฒนารัฐธรรมนูญไปได้ แต่หากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไม่ได้อาศัยหลักการนี้แล้วย่อมจะเกิดเป็นปัญหาของประเทศสืบไป และไม่อาจที่จะทำให้รัฐธรรมนูญมีการพัฒนาได้อย่างแท้จริง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

๑. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประเทศไทยให้มีกระบวนการในการแก้ไขรัฐธรรมนูญหลักการและมาตรฐานสากล
๒. เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประเทศไทยนั้นเป็นเหตุผลที่มากจากการเมืองมากกว่าที่จะแก้ไขเพื่อเป็นการพัฒนารัฐธรรมนูญเหมือนในต่างประเทศ
๓. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการปฏิรูปการเมืองของประเทศไทย
๔. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา สภาพปัญหาของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศสและประเทศญี่ปุ่นที่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้มีการปฏิรูปการเมืองได้สำเร็จ

๕. เพื่อศึกษาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเทศไทยว่ามีสาเหตุและแรงจูงใจมาจากเรื่องใดและได้รับการแก้ไขในปัญหานั้น ๆ หรือไม่ อย่างไร

๑.๓ สมมุติฐานของการศึกษา

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเทศไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มักจะเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมที่มีเหตุผลทางการเมืองมากกว่าเหตุผลทางหลักการ จึงทำให้ผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อเป็นการพัฒนารัฐธรรมนูญที่ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย เพิ่มอำนาจต่อรองของประชาชน หรือคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพของประชาชนเท่าใดนัก หากแต่เป็นการสนองเป้าหมายทางการเมือง หรือลดความกดดันทางการเมืองเสียมากกว่า

๑.๔ ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ใช้วิธีการในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของต่างประเทศคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศสและประเทศญี่ปุ่นเป็นหลัก โดยเน้นที่ปัญหาของการบังคับใช้รัฐธรรมนูญที่นำไปสู่สาเหตุของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เนื้อหาของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ กระบวนการและวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของต่างประเทศเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย ทั้งนี้ ได้นำรัฐธรรมนูญของประเทศไทยตั้งแต่ฉบับแรกจนถึงฉบับปัจจุบันมาวิเคราะห์ถึงพัฒนาการของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเทศไทยและเปรียบเทียบถึงวิธีการและปัญหาในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบกับวิธีการและกระบวนการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประเทศไทย

๑.๕ วิธีการศึกษาวิจัย

การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น โดยวิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบเอกสาร (Documentary Research) จากหนังสือ บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารและตำราของต่างประเทศ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบปัญหา ข้อดีและข้อเสียของกฎหมายต่างประเทศเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

๑. สามารถทราบถึงสาเหตุ ปัญหาของการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ และกระบวนการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ
๒. สามารถนำกระบวนการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ได้กับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเทศไทย
๓. สามารถทราบถึงวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีหลักการและสาระสำคัญเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปทางการเมือง
๔. สามารถทราบถึงพัฒนาการของรัฐธรรมนูญ และประวัติของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประเทศไทยในแต่ละฉบับ
๕. สามารถนำปัญหามาวิเคราะห์เหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมิใช่เป็นการแก้ไขเพราะเกิดจากความบกพร่องของรัฐธรรมนูญ แต่เกิดจากเหตุผลทางการเมืองเท่านั้น
๖. สามารถทำให้ทราบถึงแนวความคิดในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของต่างประเทศที่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และสามารถจัดปัญหาข้อบกพร่องของการบังคับใช้รัฐธรรมนูญได้โดยสิ้นเชิง